

ВИДАННЄ СОЮЗА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ.

Др. ЛЬОНГІН ЦЕГЕЛЬСЬКИЙ.

**З ЧОГО ВИНИКЛА ВІЙНА ТА
ЩО ВОНА НАМ МОЖЕ
ПРИНЕСТИ.**

ВІДЕНЬ 1915.

НАКЛАДОМ „СОЮЗА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ“.

З ДУКАРНІ АД. ГОЛЬЦГАВЗЕНА У ВІДНІ.

Видання „Союза визволення України“.

Редакція й склад видань:

Wien, VIII., Josefstädterstraße 79, II. Stiege, II. Stock, Tür 19.

I. Часописи:

1. Вістник Союзу визволення України, український орган Союзу. Виходить у Відні від жовтня 1914. р. Досі вийшли чч. 1—8.
2. *Ukrainische Nachrichten* (Mitteilungen des Bundes zur Befreiung der Ukraina). Виходить у Відні від кінця вересня раз на тиждень. Досі вийшли чч. 1—21.

II. Книги й брошури:

1. Тарас Шевченко. Кобзар. Вибір поезій, випуск I., Відень, 1915. (Випуск другий друкується.)
2. Prof. M. Hruschewskyj, Ein Überblick der Geschichte der Ukraina. („Короткий огляд історії України“) Відень, 1914. (Вичерпане.)
3. М. Хрушевски, Прѣгледъ на украинската история. София, 1914. (Той самий огляд по болгарськи.) З картою України.
4. Дръ Л. Цехелски, Не освободительница, а потисница на народитѣ. (Какъ Русия „освободжава“ Украина.) София, 1914. З картою України. В додатку до брошури подані відозви Союзу визволення України до громадської думки Європи, до болгарського народу та платформа Союзу.
5. *Rusla Tarista — asupritoarea popoarelor*. Царська Росія — гнобителька народів. (По румунськи.) Букарешт, 1914. З картою України. Зміст: З. Арборе, Український народ (замість передмови); Др Л. Цегельський, Не освободителька, а гнобителька народів; До громадської думки Європи, Платформа Союзу й його відозва до румунського народу.
6. Українські колядки. Відень, 1914. (Вичерпане.)
7. *Der Krieg, die Ukraina und die Balkanstaaten*. Відень, 1915. Зміст: Др. Л. Цегельський, Як Росія „визволяла“ Україну; його-ж нариси: Україна й Румуни, Україна й Болгари, Україна й Туреччина; відозва Союзу визволення України до балканських народів і до громадської думки Європи; платформа Союзу.
8. В. Дорошенко. Півтораєста літ української політичної думки (Короткий огляд визвольно-самостійницьких змагань на російській Україні), Відень, 1914.
9. Відомости про російську Україну (Січовим Стрільцям). Царгород, 1915. З друкарні „Союза визволення України“.
10. Січ. Календарь Союзу визволення України на рік 1915. Відень, 1915. (Незабаром вийде з друку.)

ВИДАННЄ СОЮЗА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ.

Др. ЛЬОНГІН ЦЕГЕЛЬСЬКИЙ.

**З ЧОГО ВИНИКЛА ВІЙНА ТА
ЩО ВОНА НАМ МОЖЕ
ПРИНЕСТИ.**

ВІДЕНЬ 1915.

НАКЛАДОМ „СОЮЗА ВИЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ“.

З ДРУКАРНІ АД. ГОЛЬЦГАВЗЕНА У ВІДНІ.

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
John and Mary A. Yaremko Foundation

<https://archive.org/details/zchohovynyklavin00cehe>

З чого виникла війна та що вона нам може принести.

Розгорілась війна, як велика пожежа, від моря до моря. Пів світа горить і палає. Стали проти себе зі зброєю в руках мільйони людей: з одного боку Москаль, Сербин, Француз, Бельгієць та Англієць і Японець — з другого Німець, Австрієць та Турок.

За щож ведець ся та війна, така велика, якої ще на світі не було? Хто і задля чого викликав її?

Зробила се Росія. Зробили се московський царь та його міністри, генерали та чиновники. Вони-то, ненаситні, якби могли зажерлиб цілий світ. Вони то перед кількома літами вигнали мільйони своїх селян та робітників на заріз Японцями, не давши своїм салдатам ні куль, ні харчів, а самі накрали мільйони грошей по людських трупах і по селянській крові. Вони то юдили Сербів раз-враз проти Австрії — не тому, щоб хотіли справді їм допомогти, а тому щоб їх руками печену картоплю з жару витягати. Через те мали народи що кілька місяців мобілізації, через те від кількох років нависла над світом війна.

Аж відтак підмовила Росія Сербів убити австрійського престолонаслідника, покійного Франца Фердинанда. Колиж Австрія хотіла покарати сербських винуватців за се убийство і зачала з Сербією війну, тоді царь та його міністри вступились за Сербам, та зачали й собі з Австрією воювати.

Німеччина уняла ся тоді за Австрією, а Франція та Англія — сусіди й вороги Німеччини — скористувались війною та кинули ся на Німеччину. Загоріла світова війна.

За щож ведець ся війна?

Зачалась війна від Сербів, та не за Сербів вона по правді ведець ся, а за нас Українців, за нашу українську землю і за наш український парід!

Ми, Українці, живемо і в Австрії і в Росії. Є нас усіх на світі чимало — 35.000.000 душ, як не більше! Більше як 30.000.000 з сього живе під московським царем: у Холмщині, на Волині, Поділю, Полісю, Київщині, Катеринославщині, Бесарабії, Херсонщині, Чернигівщині, Полтавщині, Харківщині, Вороніжщині, Курщині, Донщині та Кубанщині. Се все славна наша батьківська земля — Україна. В Австро-Угорщині живе нас близько 5.000.000 душ: у Галичині, Буковині та на північній Угорщині.

Ми, Українці, були колись славним та могутим народом, мали свою державу, своїх українських володарів (князів, а потім гетьманів), своє українське військо (козаків), свою незалежну ні від кого країну та не знали ніякого чужого ярма. Коли в нас княжив у Києві Володимир Великий та заводив освіту і гарний державний лад, тоді Москва була ще диким краєм далеко на півночі. Коли в нас, на Україні, була освіта, були вищі школи в Києві, Острозі і Львові, було вільне козацьке життя, тоді в Московщині (Великоросії) царяла кромішня тьма і неволя... Боронили ми славно свого краю від Турків і Татар, від Ляхів і Москалів та від усякого иншого ворога. Тому яких 270 літ мали ми війну з Польщею та визволили велику частину України зпід польської кормиги. Але Польща була ще тоді сильна держава, і через те щоб трішки забезпечити від неї нашу Україну, мусів наш Батько, гетьман Богдан Хмельницький, шукати помочи в московського царя.

В році 1654, у місті Переяславі, недалеко Дніпра стала умова поміж Україною і Московщиною, поміж гетьманом Хмельницьким і царем Олексієм Романовим. Україна пішла під царську руку, як вільна незалежна земля, що мала свій власний державний лад, свого гетьмана, своє військо, свій скарб і свої закони та уряди. Москалі прпрікли не мішатись в українські справи, а тільки мали спільно виступати проти спільного ворога.

Та московські царі не додержали Переяславської умови. Вони стали ломити її віроломно, стали обмежати гетьманську владу, насилати московських воєводів і московські війська на Україну, а наших селян повертати у кріпаків. Якжеж Українці під проводом своїх гетьманів Петра Дорошенка й Івана Мазепи зірвались до зброї проти віроломної Росії, то московські царі змовились з Поляками та віддали значну частину України назад під Польщу, а решту спустошили та врешті 1775 року зруйнували останнє гніздо нашої волі, славу „Запорожську Січ“ (139 літ тому). Знищивши українське гетьманство, Москалі розібрали і Польщу, при чім заняли й решту українських земель.

Щоб прихилити собі на той час українських селян, Москаль ка-
зав, буцімто йде він визволити нас зпід Ляха; так само, як він
тепер каже, буцімто він хоче „визволити“ Галицьких Українців
зпід Австрії. Якжеж забрав усі ті наші землі, то взяв нас у кліщі
гірш Ляха. Нашу батьківську українську мову споневіряв, ви-
гнавши її з церкви і з урядів, та назвавши її мужицькою та
хахлацькою. Наші церкви обсадив кацапськими попами та епі-
скопами з самої Московщини, що українського слова не знають
і знати не хочуть. Заборонив нам писати українські книжки і га-
зети в нашій рідній мові. Завів заслання на Сибір, каторгу, са-
моволю поліції, жандармів та стражників. Скріпив панську силу
над робочим народом. Багато вільних козацьких земель на Укра-
їні забрав на казну, на царську родину, на московських Генера-
лів і панів, а українські селяне мусіли виселятись в далекі степи
та на Сибір, бо дома не ставало народови землі. Росія-Моско-
вщина провадила криваві, народови не потрібні війни: з Турком,
Японцем і з иншими народами на те тільки, щоб царь, міністри
і Генерали нажили грошей та маєтків. Українських салдатів по-
силано в чужі краї сотками тисяч марно погибати за царські
і московські справи, а не за Україну, не за свій край. Ось така
гірка доля нашого народа під московським ярмом.

Чому Росія воює з Австрією?

Тому, бо хоче забрати собі ту частину україн-
ського народа, що живе під Австрією. Західна частина на-
шої української землі, Галичина, припала Австрії по розборі
Польщі, 125 літ тому. Австрійський уряд полегшив зараз
долю селян-кріпаків, 1848 року скасував панщину та на-
ділив селян волею і землею, а 1867 року цісарь Франц
Йосиф I., що ще до сього часу царює, надав усім народам
Австрії конституцію, себто таке право, що народови й кож-
дому чоловікові дає волю, свободу та голос у державних спра-
вах. З того часу в Австрії всяка віра має свободу; всі
мови (які є в державі) рівно допущені до школи, до цер-
кви, до суду і до кожного уряду; всі люде мають рівні
права; нікого неможна без суду держати у в'язниці
(тюрмі); всякому вільно без пашпорту їхати куди захоче
та шукати зарібків чи оселитись, де хто хоче; неможна
нікого заслати на ссилку; вільно сходитись народови на
всякі збори і наради; вільно в газетах чи на зборах га-
нити урядників (чиновників), навіть Губернаторів та мі-
ністрів; вільно основувати всякі спілки, союзи, това-

риства. А найважнійше те, що весь нарід вибирає собі своїх послів (депутатів), голосуючи кождий, хто має 24 літ, прямо на посла. Ті послы є заступниками всього народа та радять про державні і народні справи.

Через те в Австрії свобідно жити і кождїй людині і кождому народови. В Австрії вільно всякому думати, говорити і писати що хоче, аби тільки сам не робив злодійства чи каліцтва та не підмовляв других до сього. В Австрії живуть і православні і уніяти і штундисти (хрестителї) — і євангеліки (лютерани) і католики і жида і магомедане і кождому з них вільно хвалити Бога, як уміє і як хоче. І неправду кажуть ті, що галасують, буцімто в Австрії переслідують православіє. Аджеж є в Австрії православні Українці та Румуни на Буковині і вони вдоволені з австрійської свободи. В Австрії живуть Німці, Чехи, Поляки, Словінці, Хорвати, Румуни і т. д. та всі вони мають свою рідну мову в своїх школах, церквах, судах і всіх других урядах, а чиновники мають обовязок балакати в уряді тією мовою, що нарід їхньої сторони. І неправда знов, буцім то в Галичині переслідуєть ся російську (московську) мову, бо в Австрії крім жмені захожих людей по московськи ніхто ве говорить.

І Українці живуть в Австрії свобідно, далеко свобіднійше, як у Росії. Мають вони в Австрії свої українські школи й гімназії, свої українські церкви, своїх учених і чиновників, що говорять дома, в церкві, в суді та в усіх урядах по українськи. Мають свої українські спілки, товариства і газети, яких їм ніхто не заборонює. Мають своїх українських послів у Відні (29) та у Львові (34), що боронять там українських справ. І хоч сусіди галицьких Українців, Поляки, робили їм чимало перепон, бо самі хотіли старшувати над ними, одначе вони не дались взяти їм під ноги, бо їм конституція дала спосіб боронитись від неволі і недолі. Зборами, газетами та товариствами галицькі Українці навчили наш нарід постояти громадою за своє право, за свою долю, за свій український нарід. І тепер наш нарід у Галичині й Буковині се вже не темна маса, а свідомая свого права українська нація, що вміє боротись за кращу долю. Се все завдячують галицькі та буковинські Українці австрійській конституції, яка дає їм спромогу свобідно жити й розвиватись.

Як раз отсе й коле в очі царя та його московських міністрів і чиновників. Росія бачить, що австрійські Українці чимраз свідомійші. Росія боїть ся, що українська самосвідомість з Галичини перекинесть ся через кордон до Росії,

на 30 мільйонів Україну. Ось чому хоче Росія дістати Галичину і Буковину в свої загребущі руки. Росія хоче задавити наше народне життя в Австрії, щоб від Галичини не зайнялась згодом ціла Україна. Росія хоче здобути Галичину й Буковину, щоб задавити навіки наш нарід, не тільки тут, але й на російській Україні. Через те ся війна за Галичину і Буковину, се війна за життя і смерть України.

Що булоб, як би Росія забрала Галичину?

Булоб се страшне лихо для всього нашого українського народу, як сього, що в Австрії, так і того, що в Росії. Росія знищилаб усі конституційні свободи у Галичині і Буковині, завелаб політичні тюрми, шибениці, заслання на Сибір без суду, закрилаб усі українські читальні, товариства, спілки і газети, відобралаб народови загальне, вселюдне право виборче, замкнулаб у тюрму та вислала в Сибір сотки свідомих селян, робітників та інтелігентів, скасувалаб свободу віри та українську мову по церквах і урядах, а завелаб московщину у церкві та школі. Робить се вже Росія тепер, часово заявши Галичину. Булаб се руїна нашого національного життя в Австрії, а так само удар для українського життя на російській Україні, бо по побідній війні Росія певне не дасть Україні ніякої полекші, але навпаки, збувшись ворогів, стане ще дужче гнобити Україну.

Росія все провадила підступну, хитру політику, числячи на людську темноту та нужду. Як завоювала який край, то вдавала зразу приятеля мужиків проти панів і друга православних проти католиків. Та як тільки захоплювала кріпко в свої руки країну, тоді як стій змінювало ся її поведіння: нагайка, яку зразу мала тільки на жида, чи на католика, обертала ся тоді й на православного українського мужика. Український мужик чи козак доти був добрий Росії, доки була війна, та доки треба було, аби сей мужик тихо сидів і не перепиняв їй у війні. Що війні-ж нани — хочби й жида і католика — знов впливали на верх, бо одно, що мають чим платити хабарі, а друге те, що царь на панах своє царювання опирає. Тому хочби Росія в Галичині та Буковині і не показувала зразу своєї вдачі, то певне, що зайнявши на все Галичину і Буковину, помирилася-б з польськими панами проти нашого народу.

Що булоб, якби Австрія забрала Україну.

Український нарід у Росії тільки виграє від того, як австрійські і німецькі війська побідять російську армію та займуть

Україну. Московські газетярі та офіцери кажуть, буцім побіда Австрії, се значить німецька неволя для України. Се брехня та видумка. Як же можуть Німці запанувати над Україною, коли вони і над малою Галичиною не панують, але навпаки Українці в Галичині мають такі свободи, яких не мають Українці в Росії. Тому не треба вірити сим московським брехням. Навпаки! Вся українська земля, що її занялаб австрійська армія, та яка булаб прилучена до Австрії, раз на все визволила ся б з-під Росії і дісталаб конституційні свободи та вольности. Не булоб тоді заслання, шибениць, тюрми та чиновницько-жандармської самоволі. Не булоб паспортів, але всякому булоб вільно їхати та жити, де хоче, і заробляти, як хоче. Всі віри: православна, уніятська, католицька і инші булиб однаково шановані та кождому булоб можно свобідно існовідувати свою віру.

З окрема що-до віри православної, то брехня, буцім то побідна Австрія та Німеччина схотілиб її скасувати. Навпаки: тоді ми, Українці, відновилиб знов нашу стародавню самостійну, українську православну церков. Тоді православні Українці не булиб залежні від московських єпископів, від російського Синоду та мирських наставників сього Синоду (царя і оберпрокурора св. Синоду), а тільки від своїх-же українських єпископів, як се було тому 200 літ, за давніх київських митрополитів: Петра Могили, Борецького, Тукальського та за українських гетьманів.

Булаб тоді повна воля збиратись народови в товариства, спілки та на збори, щоб добувати собі кращу долю та радитись над своїми справами. Булаб повна воля писати та читати всякі газети, на всяких мовах та всякого напрямку.

Булаб повна воля вживати нам свою рідну, прадідну мову українську в сільських школах, гімназіях і університетах, в наших церквах і судах. Сталиб ми освіченим народом, та всі у світі почалиб нас шанувати. Тоді краще зажилиб ми, маючи свою науку в зрозумілій нашим дітям мові і не далиб себе визискувати чужинцям.

Селянам покращалоб життє, бо прибулоб їм землі. Землі царські (удільні), казюнні та землі ворогів визволення України забралось би на користь українського народу. Робітникам по фабриках і заводах покращалаб доля. Колиб українські землі з-під Росії дістались під Австрію, тоді сі землі враз з Галичиною і Буковиною малиб право самі собою порядкувати, як окремий край, з окремим українським Союзом, себто дісталиб свою українську автономію. Самі собі тодіб господарювали у своїм краю. Сього всім Українцям

треба домагатись, для сього працювати і бажати побіди Австрії та Німеччині і їх союзникам, бо перемога ся принесе кращу долю для українського народу.

Що воно так булоб, а не инакше, се бачимо по всім теперішнім ладі в Австрії, де кожен нарід, кожна мова і кожна віра мають своє право. Се бачимо і на прикладі Боснії і Герцеговини. Сорок літ тому, як Австрія взяла ті країни з-під Турка, зруйнованими, темними, поневоленими. Сьогодні ці країни впорядковані, загосподарені, покриті хорватсько-сербськими школами, бутими дорогами, залізницями і т. д., та мають свій окремий сойм (свою автономію), де засідають депутатами Хорвати та Сербі, значить саміж місцеві Славяне, а не Німці.

Що може нам дати розгром Росії?

Перемога Австрії та Німеччини може бути менша, а може бути й так велика, що буде рівна розгромови і розпадові Росії. Дехто з російських Українців боїть ся сього, бо каже: не знати, що сталося б тоді з українськими землями, чи не розібрали-б їх поміж себе інші держави: Австрія, Туреччина і Румунія та чи не прилученоб тоді частини українських земель до Польщі, про відбудованне якої мріють Поляки?

Що такий розбір українських земель бувби великими лихом для нас, се річ ясна всякому Українцеві — чи він з Росії, чи з Австрії. А найбільшим лихом булоб, як-би часть українських земель прилучено до Польщі, колиб мала вона взагалі повстати. Се був-би початок нових українських повстань проти Польщі, з чого тільки скористала ся б Росія та забрала-б знов усі українські землі від Польщі.

Та тільки такого розбору українських земель нема чого боятися. Що найбільше — як уже попередю сказано — Австрія заралаб частину російської України та далаб їй автономію, на чім українство тільки виграло. Отже австрійського забору нічого нам боятися, а про всякий инший шкода й говорити. Він немислимий.

Натомість певна річ, що в разі розгрому Росії повсталаб самостійна українська держава. Україна за-великий край, щоб його можна було прилучити чи до Австрії, чи до иншої держави. На се не згодили сяб й інші сусідні держави, які бажать собі рівноваги між державами Європи, а не бажать собі за-великого скріплення одної тільки держави. От для сеї рівноваги й сотворено б на міжнароднім мировім конгресі українську

державу так, як недавно сотворено Албанію, тому сорок літ Болгарію, а ще давнійше Сербію і Грецію.

Українська держава потрібна перш усього нам Українцям, до котрих писав наш Батько Кобзарь, що

„в своїй хаті, своя правда і сила і воля“.

Але вона потрібна й майже усім нашим сусідам: Австрії, Німеччині, Румунії, Болгарії та Туреччині, бо українська держава захистилаб усі ці держави муром від Росії-Московщини.

Також інші держави (от як Італія, Швеція) радо пови-тають утворення української держави, бо вони волять такий кінець війни, ніж надмірне скріплення їх сусідок. Навіть Англія не буде проти української держави; хоч вона сьогодні й союзниця Росії проти Німців, так се тільки хвилює й принадково. Англія ворогувала з Росією віддавна в Азії і буде з нею знову ворогувати. Тому вона не буде противна ослабленню Росії, аби тільки Німеччина при тім не скріпилась.

Найкраще для нас, Українців, було-б, щоби Росію так розгромлено, аби від неї відпали всі українські губернії аж по Дон, та Кубань. Повстала-б тоді велика самостійна Україна, багата пшеничною землею, каменним вуглем, залізною рудою, сілю, нафтою, гарними пристанями, великими ріками — многлюдна і свободна. В сій нащій державі завели-б ми собі такий лад, якого нам Українцям треба. Здійснила ся б аж тоді мрія Богдана Хмельницького, Івана Виговського, Петра Дорошенка, Івана Мазепи та Тараса Шевченка, що нам пророчив:

*„встане Україна,
світ правди засвітить,
і помолять ся на волі
невольничі діти“.*

За волю України.

Всякий нарід повинен мати свою власну державу. Як не має її, повинен стреміти до її сотворення. Бо тільки у своїй державі нарід може бути щасливим. Ми, Українці, втратили свою державу тоді, як царі Петро I і Катерина II скасували Гетьманщину. Від тоді нема добра на Україні. І під російським ярмом не буде його ніколи. Хто з Українців думає, що Великороси (Москалі) дадуть нам автономію, чи бодай нашу мову в школах та судах — сей легковірна дитина. Навіть найпоступовійші Москалі є ворогами автономії України. Тому нам Українцям нема іншого виходу, як бажати собі розгрому Росії.

Побіда Росії — се побіда царя, побіда самодержавія, централізму, чиновництва, охрани, чорносотенства, істинно-руських людей і обрусенія. Саме по побіді Росії заіа-
нують ті темні сили на добре у Росії.

Розгром Росії, — се розгром царського самодержавія, чиновництва, охрани, чорносотенства і обрусіння. Розгром Росії — се революція в Росії, правдива конституція і свобода робочого народу. З окрема розгром Росії — се воля України. Тому всякому, хто почуває себе свідомим Українцем, ясно, кому ми маємо бажати побіди в сій війні.

Найсвідомійші Українці там, де вони мали свободу, своє політичне життя, свої газети, своїх послів і т. д., себто в Австрії. І сі Українці стали лавою при Австрії, а проти Росії, не з якоїсь сліпої любови до Австрії, а бачучи в її побіді кращу будучину всього українського народу. Тому українська молодь з Галичини пішла в полки „Українських січових Стрільців“ — свідомі того, що тільки розгромом Росії дібемо ся вільної України.

Таке саме становище заняли і свідомі Українці з російської України та з вибухом війни злучились в „Союз визволення України“. Ціль його — через розгром Росії до волі України.

Льонгін Цегельський.

Платформа Союзу визволення України.

Українські землі по обидва боки австро-російського кордону є не тільки одним з головних теренів сучасної європейської війни, а також одною з причин і предметом війни.

Українці добре розуміють, що у війні сій ходить головню о їх долю, ходить о те, чи в результаті війни український Піємонт в Австрії буде знищений, чи українське національне життя розцвіте також по той бік Збруча, аж за Дніпро і над Чорне море, і тому не можуть zostавати ся німими свідками теперішніх подій, а голосно і рішучо підносять свої неоспоримі права на національну самостійність.

Об'єктивна історична konieczність вимагає, аби між західною Європою і Москівщиною повстала самостійна українська держава. Потрібно се для осягнення і утрєвалення європейської рівноваги, є се в інтересі народів австро-угорської держави, а передовсім в інтересі німецького народу в обох цісарствах, а для українського народу було б се здійсненнем вікових його мрій і зусиль.

В зрозумінню сеї історичної konieczности російські Українці покликали до життя центральну загально-

національну організацію, яка взяла на себе репрезентацію під теперішню хвилю національно-політичних і соціально-економічних інтересів українського народу в Росії. Організацією сею є „Союз визволення України“.

В Союзі репрезентовані всі ті політичні напрями, що стоять на становищі державної самостійности українського народу, а реалізацію своїх національно-політичних і економічних стремлень в даний момент звязують з розбиттем Росії у війні.

Національно-політичною платформою Союзу є державна самостійність України.

Формою правління самостійної української держави має бути конституційна монархія, з демократичним внутрішнім устроєм політичним, однопалатною системою законодавства, горожанськими, язовими і релігійними свободами для всіх національностей і віроісповідань, з самостійною українською церквою.

На випадок прилучення до Австрії більшої чи меншої українсько-російської території буде Союз обстоювати за створенням з усіх земель, заселених українським народом в Австрії, осібногo автономного краю.

Одночасно зі збудованням самостійної української держави має бути переведена радикальна аграрна реформа на користь селянства. Є се основий економічний постулат „Союза визволення України“.

Практичною своєю задачею ставить „Союз визволення України“:

1. Організацію українських суспільних сил для переведення в життя постулатів Союзу.

2. Переведення національної громадсько-політичної організації українсько-російських земель, о скільки вони будуть окуповані у війні з Росією.

3. Приготовання скликання українського національного конгресу, який би заняв становище про форму правно-державної організації відібраних від Росії в наслідок війни чи на основі рішення міжнародної конференції українських земель, про внутрішній політичний устрій, аграрну справу і пр.

4. Виступи в обороні інтересів українського народу і його національно-державних змагань перед правительствами воюючих держав і перед міжнародними конференціями.

5. Популяризацію української справи в Європі через видавництво публікацій, кореспонденцій і пр.

„Союз визволення України“ в своїй діяльності стоїть в контактї з австрійськими Українцями.

Вірячи в остаточну побіду австро-угорської і німецької армій і в розбитте Росії, вірять Українці і в те, що на руїнах Російської імперії, сеї тюрми народів, встане

Вільна Самостійна Україна.

За „Союз визволення України“ :

В. Дорошенко, А. Жук, М. Меленевський, А. Скоропис-Йолтуховський.

11. Др. Володимир Левицький. Як живеть ся українському народови в Австрії. Відень, 1915.
 12. Др. Л. Цегельський. З чого виникла війна та що вона нам може принести. Відень, 1915.
 13. Др. Вол. Старосольський, Національний і соціяльний момент в українській історії. Відень, 1915. (Друкуєть ся і незабаром вийде.)
 14. Вол. Темницький, Українські Січові Стрільці. Відень, 1915.
 15. Україна, Росія й Туреччина. Збірник статей на турецькій мові. З картою України. Царгород, 1915. Зміст: 1. Передмова від видавців, 2. Др. Л. Цегельський — Україна й Туреччина, 3. Проф. М. Грушевський — Короткий огляд української історії, 4. В. Дорошенко — Політичні партії на російській Україні, 5. М. Меленевський — Культурна праця Українців, 6. А. Жук — Російська Україна в числах, 7. Відозва Союзу до турецького народу, 8. Відозва його „До громадської думки Європи“, 9. Платформа Союзу.
 16. S. Rudnizkyj, L'Ucraina e gli Ucraini, Рим, 1914. З картою України.
 17. Prof. M. Hruschewskyj, Die ukrainische Frage in historischer Entwicklung. Відень, 1915 (Незабаром вийде з друку).
 18. George Cleinow, Das Problem der Ukraina (Незабаром вийде з друку).
 19. Prof. Dr. Otto Hoetzsch, Die ukrainische Frage (Незабаром вийде з друку).
 20. Г. Бочковський. Україна та українська справа. Прага, 1915. По чеськи. Незабаром вийде з друку.
- Крім того готують ся до друку: Історія й географія України по німецьки, брошура про Україну й Швецію на шведській мові і т. п.

III. Листкові видання:

(Відозви й метелики.)

1. До українського народу в Росії. Львів, у серпні 1914 (по українськи).
 2. До громадської думки Європи (по німецьки, французьки, італійськи й англійськи). Відень, 25. VIII. 1914.
 3. До болгарського народу (по болгарськи й німецьки).
 4. До румунського народу (по румунськи й німецьки).
 5. До шведського народу (по шведськи й німецьки).
 6. До турецького народу (по французьки й німецьки).
- Всі 25. VIII. 1914.
 у Відні.
7. Салдате — озирнись! (Відозва Союзу до Українців, салдатів російського війська.) Царгород, в падолисті 1914.

8. **Солдатамъ русской арміи!** (Відозва до російського війська, по московськи.) Царгород, в падолисті, 1914.
9. **Аскер!** Відозва Союзу до турецьких жовнірів (аскерів) в справі розповсюдження відозв чч. 7 і 8. (По турецьки, в грудні 1914.)
10. **Der Bund zur Befreiung der Ukraina.** Платформа Союзу. Відбитка з ч. 1. „Ukr. Nachr.“ (те саме по англійськи, французьки й італійськи.) Відень, 1914.
11. **A. Žuk,** Die russische Ukraina (Flächenraum, Gebietseinteilung und Bevölkerungst Statistik). Відбитка з ч. 3. „Ukr. Nachr.“. Відень, 1914.
12. **Йогож,** L' Ucraina russa, Рим, 1914 (Те саме по італійськи).
13. **W. Doroschenko,** Die politischen Parteien in der russischen Ukraina (відбитка з ч. 4. „Ukr. Nachr.“). Відень, 1914.
14. **W. Doroschenko,** Brevi cenni dei partiti politici dell' Ucraina, Рим, 1914 (по італійськи).
15. **Букварь** (для полонених Українців). Царгород, 1914. З друкарні Союзу.

На складі Союзу є також видана накладом „Української Соціально-демократії“ брошура **Парвуса**, На оборону демократії проти царизму! Авторизований переклад з німецької мови. *Зі спеціальною перед-*
:-: мовою автора до українського видання. Царгород, 1914. :-:
